

Державний вищий
навчальний заклад
«Ужгородський
національний
університет»
Філологічний
факультет

Слов'янський
інститут
Академії наук
Чеської Республіки
Відділ славістичної
лінгвістики
та лексикографії

Пряшівський
університет
Філософський
факультет
Кафедра
україністики

Щецинський
університет
Інститут
слов'янської
філології

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ

СТУДІЇ З ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

Випуск 5

*Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції студентів
та аспірантів «Актуальні проблеми філології та журналістики»
(Ужгород, 26–27 квітня 2018 року)*

Ужгород
Видавництво УжНУ «Говерла»
2018

УДК 81/82:070(045)

ББК Ш0я43+4612

С – 88

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Вашичек Міхал – PhD, старший науковий співробітник відділу славістичної лінгвістики та лексикографії Слов'янського інституту Академії наук Чеської республіки;

Венжинович Наталія – к. філол. наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «УжНУ», заст. декана філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ» (відповідальний редактор);

Горди Мирослава – PhD, ад'юнкт кафедри перекладу і контрастивної лінгвістики Щецинського університету (Польща);

Чіжмарова Марія – к. філол. наук, професор, завідувач кафедри україністики Пряшівського університету (Словаччина);

Шаркань Василь – к. філол. наук, доцент кафедри журналістики, заст. декана філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ»;

Шумицька Галина – к. філол. наук, доцент, декан філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ»;

Чаварга Анна – аспірантка кафедри української мови, голова НТСА філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ» (відповідальний секретар).

Редактори напрямів: к. філол. наук, доц. **Баньої В. Ф.**; к. філол. наук, доц. **Вегеш А. І.**; к. філол. наук, доц. **Гецко Г. І.**; к. філол. наук, доц. **Кузьма О. Ю.**; к. філол. наук, доц. **Пискач О. Д.**; к. філол. наук, викл. **Харьківська О. В.**

Рецензенти: **Барчан В. В.** – д. філол. наук, професор, завідувач кафедри української літератури ДВНЗ «УжНУ»;

Устюгова Л. М. – д. філол. наук, професор кафедри слов'янської філології та світової літератури ДВНЗ «УжНУ».

У збірнику вміщено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції студентів та аспірантів «Актуальні проблеми філології та журналістики» (Ужгород, 26–27 квітня 2018 р.).

Для науковців, викладачів вишів, аспірантів, студентів і всіх тих, хто цікавиться проблемами мовознавства, літературознавства та журналістикознавства.

Студії з філології та журналістики: зб. наук. праць / Міжнар. редкол. : М. Вашичек, Н. Венжинович (відп. ред.), М. Горди та ін. – Вип. 5. – Ужгород : Говерла, 2018. – 456 с.

Рекомендовано до друку Редакційно-видавничою радою ДВНЗ «УжНУ»

(протокол №3 від 11 квітня 2018 р.)

та Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

(протокол №4 від 13 квітня 2018 р.)

За мовне оформлення і науковий рівень публікацій відповідають автори.

ISBN 978-617-7333-61-5

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2018

© Автори статей, 2018

© Л. Я. Поліха, дизайн, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	11
НАШІ НАСТАВНИКИ	13
ПАМ'ЯТІ ВЧИТЕЛЯ	
До 90-ліття Заслуженого діяча науки і техніки України, доктора філологічних наук, професора Павла Павловича Чучки (1928-2016)	13
ПРОФЕСОР ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ НІМЧУК	
До 85-річчя від дня народження славетного земляка (1933–2017)	17
ЛІДІЯ ГРИГОРІВНА ГОЛОМБ	
До 80-річчя з дня народження педагога, вченого-літературознавця (1938–2013)	21
«ГОВОРІТЬ ТАК, ЛЮБІ ДРУЗІ, ЯК МИ КОЛИСЬ КАЛІГРАФІЇ ВЧИЛИСЯ – І ВСЕ ЗМІНИТЬСЯ...».	
Михайлові Сюську, восьмому деканові філологічного факультету Ужгородського університету, присвячується (1937–2018)	24
МОВОЗНАВСТВО	29
Уляна Амборська (<i>Тернопіль, Україна</i>)	
РОЗМОВНО-ПРОСТОРІЧНА ЛЕКСИКА У ТВОРАХ Є. ДУДАРЯ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРОК «РЯТУЙМО ЖІНКУ» ТА «АНТИФАС»)	29
Юлія Ахмедова (<i>Кропивницький, Україна</i>)	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЛАСНИХ ІМЕН ОСІБ У СУЧАСНІЙ ОНОМАСТИЦІ	32
Олена Бабяк (<i>Ужгород, Україна</i>)	
СУЧАСНА МОВНА ОСОБИСТІСТЬ КРІЗЬ ПРИЗМУ СТІЙКИХ ОДИНИЦЬ	35
Іванна Балега (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЯВИЩЕ ЛЕКСИКАЛІЗАЦІЇ СУФІКСІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МОВОЗНАВСТВІ	38
Таїсія Безнощенко (<i>Вінниця, Україна</i>)	
ЗІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАД ДІАЛЕКТНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ ЗАХІДНОПОЛІСЬКОЇ ГОВІРКИ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ ВОЛОДИМИРА ЛИСА	41
Христина Бейсюк (<i>Чернівці, Україна</i>)	
ВІДІМЕННИКОВІ ДІЄСЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З ОБРАЗНИМ КОМПОНЕНТОМ ЗНАЧЕННЯ	45
Анна Белоус (<i>Минск, Республіка Беларусь</i>)	
ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТЬ В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ СОВРЕМЕННЫХ РЕСПУБЛИКАНСКИХ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ГАЗЕТ БЕЛАРУСИ	49
Марина Біланчук (<i>Ужгород, Україна</i>)	
О. ЛОТОЦЬКИЙ ЯК МОВОЗНАВЕЦЬ (НА МАТЕРІАЛІ МЕМУАРІВ «СТОРІНКИ МИНУЛОГО»)	53
Віра Білас (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ДІАЛЕКТИЗМИ В РОМАНІ Д. КЕШЕЛІ «ЧИМ БИ НЕ БАВИЛИСЬ ПАНИ, ЛЕМ БИ НЕ БУЛО ВІЙНИ»	57

Вікторія Бойко (<i>Кропивницький, Україна</i>) ЧИННИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ МОРФОЛОГІЧНУ ПАРАДИГМАТИКУ ГЕЛОНІМІВ І ВІДМІНИ ТВЕРДОЇ ГРУПИ _____	60
Каріна Бортун (<i>Вінниця, Україна</i>) НАКАЗ ЯК ОДИН ІЗ СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИХ ПІДТИПІВ СПОНУКАННЯ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ СТИЛІ _____	64
Надія Ващенко (<i>Житомир, Україна</i>) КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛІТИЧНОЇ РИТОРИКИ ОЛЕГА ЛЯШКА) _____	68
Екатерина Вжещень (<i>Щецин, Польща</i>) ФРАЗЕОЛОГИЗМ КАК ОБЪЕКТ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОЛЬСКИХ ЛИНГВИСТОВ _____	71
Марія Воеводіна (<i>Ужгород, Україна</i>) ЕМОЦІЙНА ЛЕКСИКА У ТВОРАХ МАРІЇ МАТІОС «СОЛОДКА ДАРУСЯ» ТА «КУЛІНАРНІ ФІГЛІ» _____	73
Інна Волошин (<i>Черкаси, Україна</i>) ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В РОСІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ПАНАСА МИРНОГО «ПОВІЯ» _____	77
Иоанна Гада (<i>Щецин, Польща</i>) АНГЛИЙСКИЕ ЗАИМСТВОВАНИЯ В РУССКИХ И ПОЛЬСКИХ ТЕКСТАХ СОВРЕМЕННОЙ ЖЕНСКОЙ ПРЕССЫ _____	80
Юлія Гузинець (<i>Ужгород, Україна</i>) КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА РОМАНУ Ф.С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ» _____	84
Ніколетта Гутій (<i>Ужгород, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ _____	87
Марія Дорошкевич (<i>Минск, Республика Беларусь</i>) КОНЦЕПТ «АВОСЬ» КАК ПРОЯВЛЕНИЕ РУССКОГО МЕНТАЛИТЕТА (НА ПРИМЕРЕ ТЕКСТОВ СМИ) _____	90
Ірина Дружук (<i>Луцьк, Україна</i>) РЕФЛЕКСИ *Е У ВОЛИНСЬКО-ПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ _____	93
Вікторія Дубова (<i>Ужгород, Україна</i>) РОЛЬ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІХ АНТРОПОНІМІВ У РОМАНІ «СВІТОВАН» МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ _____	98
Георгій Дулішкович, Іван Габор, Ярослав Буй, Василь Кузьмик, Ярослав Гайович (<i>Ужгород, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ІНТЕРАКТИВНОЇ КАРТИ ДІАЛЕКТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ _____	100
Екатерина Жучкова (<i>Казань, Российская Федерация</i>) ЛЕКСИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КАНАДИЗМОВ И КВЕБЕКЦИЗМОВ В СОПОСТАВИТЕЛЬНОМ КЛЮЧЕ _____	104
Полина Завтрикова (<i>Гомель, Республика Беларусь</i>) О ЯЗЫКОВОМ СТАТУСЕ СОЧЕТАНИЯ «ВНУТРЕННИЙ МИР» _____	107
Анна Закутня (<i>Чернівці, Україна</i>) ЛЕКСИКА ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ РЕКЛАМІ КІНЦЯ ХІХ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ. В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКОГРАФІЇ ЦЬОГО ПЕРІОДУ _____	111
Тетяна Зверева (<i>Ужгород, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТІВ _____	115

Юліанна Здреник (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЕТНОНІМІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У СКЛАДІ СЛОВАЦЬКИХ ОЙКОНІМІВ	___ 118
Каріна Зейкан (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СИНОНІМІЧНОЇ КОГЕЗІЇ	
ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ О'ГЕНРІ)	_____ 121
Ірина Зеленова (<i>Магнітогорск, Російська Федерація</i>)	
К ИСТОРИИ ФОРМИРОВАНИЯ ИМЕНИ КОНЦЕПТА «ПРАЗДНИК»	_____ 124
Надежда Игнатьюгина (<i>Санкт-Петербург, Російська Федерація</i>)	
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКАЯ ГРУППА «ХЛЕБ»	
В УКРАИНСКОМ И НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКАХ	_____ 127
Екатерина Истрати (<i>Грайфсвальд, Германия</i>)	
ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ТРАНСФОРМЫ	
В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЯЗЫЧНОЙ РЕКЛАМЕ	_____ 131
Аліна Йодловська (<i>Луцьк, Україна</i>)	
ПЕРЦЕПТИВНА ОЗНАКА В СТРУКТУРІ СЛОВНИКОВИХ ДЕФІНІЦІЙ НАПОЇВ	
(НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)	___ 135
Милева Кадич (<i>Санкт-Петербург, Російська Федерація – Черногория</i>)	
К ПРОБЛЕМЕ СИСТЕМЫ УДАРЕНИЯ	
В СОВРЕМЕННОМ СЕРБСКОМ ЯЗЫКЕ	_____ 139
Ірина Керецман (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЖАРГОННА ЛЕКСИКА В РОМАНАХ Ю. АНДРУХОВИЧА	_____ 142
Соломія Кісіль (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ОБРЯДОВА ЛЕКСИКА В «НАДДНІСТРЯНСЬКОМУ	
РЕГІОНАЛЬНОМУ СЛОВНИКУ» Г. ШИЛА	_____ 145
Оксана Комарницька (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ДІЕСЛІВНІ СИНОНІМИ	
У «НЕЙМОВІРНИХ ОПОВІДАННЯХ» П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО	_____ 149
Вікторія Косменюк (<i>Черкаси, Україна</i>)	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВНОЇ ГРИ В РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ	_____ 152
Міленка Костич (<i>Белград, Сербія</i>)	
ЈЕЗИЧКИ ЛАНДШАФТ УКРАЈИНСКОГ И СРПСКОГ ГРОБЉА –	
ТИПОЛОГИЈА МОТИВА	_____ 156
Ольга Кричфалушій (<i>Ужгород, Україна</i>)	
«НАРОДНА ФРАЗЕОЛОГІЯ» В РОМАНІ ГҮНТЕРА ГРАССА	
«БЛЯШАНИЙ БАРАБАН» ТА СПОСОБИ ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ	
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	_____ 159
Агата Ксионжек (<i>Краков, Польша</i>)	
ЈАЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА В ОПРЕДЕЛЕНИЯХ ЛЮДЕЙ,	
СТРАДАЮЩИХ ПСИХИЧЕСКИМИ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ,	
В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ	_____ 162
Віталіна Кубрак (<i>Санкт-Петербург, Російська Федерація</i>)	
КАТЕГОРИЯ БУДУЩЕГО ВРЕМЕНИ	
В УКРАИНСКОМ И НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКАХ	_____ 166
Валерія Кулешова (<i>Витебск, Республика Беларусь</i>)	
ТЕРМИНОСИСТЕМА ФОТОННЫХ КРИСТАЛЛОВ	
В ОПТИКЕ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	_____ 169
Ліза Лай (<i>Тайбей, Тайвань</i>)	
ЖЕНЩИНЫ ГЛАЗАМИ МУЖЧИН: К ВОПРОСУ	
О ГЕНДЕРНЫХ ХАРАКТЕРИСТИКАХ ЖЕНЩИН В ЯЗЫКЕ	
(НА МАТЕРИАЛЕ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА)	_____ 174

Ілона Лехнер (<i>Будапешт, Угорщина</i>) ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ ТЕОРІЇ МЕТАФОРИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ _____	177
Юлія Любавська (<i>Харків, Україна</i>) ТИПОВІ МЕТАФОРИ РАДЯНСЬКОГО ДИСКУРСУ ПРО КАПІТАЛІСТИЧНИЙ БІЗНЕС _____	182
Катерина Мачульська (<i>Луцьк, Україна</i>) ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ВІКОВОГО СЛОГАНУ _____	186
Елена Михайлова (<i>Магнітогорск, Російська Федерація</i>) КРЫЛАТЫЕ ВЫРАЖЕНИЯ ИЗ МУЛЬТФИЛЬМОВ И ИХ СЛОВАРНОЕ ОПИСАНИЕ _____	189
Людмила Михальчук (<i>Вінниця, Україна</i>) ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ГОВІРКИ С. БОГДАНЄШТИ БРИЧАНСЬКОГО РАЙОНУ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА _____	193
Вадим Молоцький (<i>Запоріжжя, Україна</i>) СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НІКОНІМІВ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ _____	196
Ольга Мочан (<i>Ужгород, Україна</i>) ГОЛОВНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ В МОВІ РОМАНУ ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА «СРІБНЕ МОЛОКО» _____	200
Веселіна Ніколова, Емона Динева (<i>Софія, Болгарія</i>) ЗДОБУТКИ БОЛГАРСЬКОЇ УКРАЇНІСТИКИ В СОФІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. СВ. КЛИМЕНТА ОХРИДСЬКОГО _____	203
Альона Новосолова (<i>Запоріжжя, Україна</i>) СТИЛІСТИКА ПОРІВНЯЛЬНИХ ЗВОРОТІВ У РОМАНІ Я. БАКАЛЕЦЬ, Я. ЯРІША «ІЗ СЬОМОГО ДНА» _____	208
Рената Орбан (<i>Ужгород, Україна</i>) СЛОВОТВІР ВІДДІЄСЛІВНИХ НАЗВ ОСІБ У СЛОВАЦЬКІЙ МОВІ _____	210
Ілона Ординська (<i>Хмельницький, Україна</i>) СТРУКТУРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ МІКРООЙКОНІМІВ СЛАВУТСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ _____	213
Рената Осипова (<i>Казань, Російська Федерація</i>) АМЕРИКАНСКИЙ СЛЕНГ ВО ФРАНЦУЗСКОМ РЭП-ДИСКУРСЕ _____	216
Вікторія Пастушук (<i>Луцьк, Україна</i>) СТРУКТУРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ ОЗНАКИ ВІДДІЄСЛІВНИХ ІМЕННИКІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ І. РОЗДОБУДЬКО «ЗІВ'ЯЛІ КВІТИ ВИКИДАЮТЬ») _____	219
Дмитрий Попов (<i>Ташкент, Узбекистан</i>) О ПОНЯТИИ КНИЖНОЙ НОРМЫ В ИСТОРИИ РУССКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА _____	222
Анджела Радованович (<i>Никшич, Черногория</i>) СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА И ПЕРЕВОД ПРИСЛОВИЙ ПОЭМ И СКАЗОК А. С. ПУШКИНА _____	225
Іванна Росоха (<i>Ужгород, Україна</i>) ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ СЛОВАЦЬКИХ ПРИЗВИЩ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ _____	228
Наталія Серкіз (<i>Тернопіль, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ОБРАЗУ ВОДИ В ПОЕМІ ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ «НАД ДНІПРОМ» _____	231

Денис Смірнов (<i>Старобільськ, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУ-ОБРАЗУ БАТЬКІВЩИНА У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА _____	235
Дар'я Стець (<i>Кропивницький, Україна</i>) ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ У БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ _____	238
Аліна Стецюра (<i>Вінниця, Україна</i>) ТРАНСЛЯЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ДІАЛЕКТНИХ ТЕКСТАХ ПРО ПОМИНАЛЬНИЙ ОБРЯД _____	242
Ірина Терещенко (<i>Санкт-Петербург, Російська Федерація</i>) ФРАЗЕОЛОГІЗМИ С КОЛОРАТИВОМ БЕЛЫЙ В УКРАїнСКОМ И НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКАХ _____	246
Світлана Тодер (<i>Ужгород, Україна</i>) СУБСТАНТИВНІ ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ В ПОВІСТІ ЮЛІЯ КУЛА «ОЛЕНІ ТРУБЛЯТЬ ЗОРЮ» _____	250
Марія Фаст (<i>Казань, Російська Федерація</i>) МЕХАНІЗМИ ФОРМИРОВАНИЯ ЛЕКСИЧЕСКОГО СОСТАВА СЛЕНГА РУССКОЙ И ФРАНЦУЗСКОЙ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ В СРАВНИТЕЛЬНО-СОПОСТАВИТЕЛЬНОМ АСПЕКТЕ _____	254
Вікторія Фехтел (<i>Ужгород, Україна</i>) ПОБУТОВА ЛЕКСИКА СЕЛА НЕЛІПИНА СВАЛЯВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОСБЛАСТІ _____	257
Світлана Флорінська (<i>Кропивницький, Україна</i>) ЗООНІМИ СЕРЕДНЬОГО ДНІПРО-БУЗЬКОГО МЕЖИРІЧЧЯ, МОТИВОВАНІ НАЗВАМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ТА СИЛИ ТВАРИН / ПТАХІВ _____	260
Вікторія Флоря (<i>Черкаси, Україна</i>) СОЦІОЛЕКТНА ІНФОРМАЦІЯ ПОВІСТІ М. КОЦЮБІНСЬКОГО «ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ» У ЇЇ РОСІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ _____	262
Наталія Ціфрак (<i>Ужгород, Україна</i>) ФРАЗЕОЛОГІЗМИ УКРАїнСЬКОЇ МОВИ З КОМПОНЕНТОМ ВУХО/ВУХА _____	265
Марія Цонинець (<i>Ужгород, Україна</i>) ОКАЗІОНАЛІЗМИ ЯК ЗАСІБ ВИРАЗНОСТІ В РОМАНІ ОДРІ НІФФЕНЕГГЕРА «ДРУЖИНА МАНДРІВНИКА В ЧАСІ» _____	268
Валерія Чернак (<i>Пряшів, Словаччина</i>) ОСОБЛИВОСТІ ГОВІРКИ СЕЛА ШМИГОВЕЦЬ НА СХОДІ СЛОВАЧЧИНИ _____	271
Анжеліка Чернікіна (<i>Ужгород, Україна</i>) ПРОСТОРІЧНА ЛЕКСИКА В РОМАНІ «ТАНЕЦЬ БІЛОЇ ТОПОЛІ» НАДІЇ ГУМЕНЮК _____	275
Тетяна Чечур (<i>Ужгород, Україна</i>) ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЕБ-СТОРИНОК У ПРОЦЕСІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ _____	278
Чжуан Хуйг Чжин (<i>Тайбей, Тайвань</i>) СЕРБОХОРВАТСКИЙ ЯЗЫКОВОЙ КОНТИНУУМ: ИСТОРИЧЕСКИЕ И ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЯЗЫКОВ СЕРБИИ, ХОРВАТИИ, БОСНИИ И ЧЕРНОГОРИИ _____	281

Мілена Шекура (<i>Ужгород, Україна</i>)	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СОМАТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ _____	286
Галина Шкурко (<i>Ужгород, Україна</i>)	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ НАЗВ КІННИХ ПРИКРАС _____	289
Михал Янкович (<i>Краков, Польща</i>)	ГЛАГОЛЫ В НЕФОРМАЛЬНОМ ВАРИАНТЕ ПРОФЕСИОНАЛЬНОГО ЯЗЫКА БИРЖЕВИКОВ И В ЖАРГОНЕ ДРУГИХ ГРУПП _____	292
Марія Янюк (<i>Луцьк, Україна</i>)	ФОНЕТИЧНІ ДІАЛЕКТИЗМИ І НЕ-ДІАЛЕКТИЗМИ В РОМАНІ УЛАСА САМЧУКА «НА ТВЕРДІЙ ЗЕМЛІ» _____	296
Марія Яцьків (<i>Ужгород, Україна</i>)	ФРАЗЕМІКА РОМАНУ МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ «СВІТОВАН. ШТУДІЇ ПІД НЕБЕСНИМ ШАТРОМ» У ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ТА ЛІНГВОКОГНІТИВНОМУ ВИСВІТЛЕННІ _____	301
Olexandr Hrytsak (<i>Uzhhorod, Ukraine</i>)	PHRASEOLOGISMS-SHAKESPEARISMS IN THE ENGLISH LANGUAGE (BY THE EXAMPLE OF WILLIAM SHAKESPEARE'S TRAGEDIES) _____	304

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Світлана Бузаш (<i>Ужгород, Україна</i>)	ПОВЕСТЬ М. БУЛГАКОВА «ДЬЯВОЛИАДА» В КОНТЕКСТЕ РУССКОЙ ФАНТАСТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ XIX – НАЧАЛА XX ВЕКОВ _____	308
Мар'яна Василик (<i>Ужгород, Україна</i>)	МОТИВ ЛЮБОВІ В ЛІРИЦІ ЕМІЛА БОЛЕСЛАВА ЛУКАЧА _____	312
Катерина Гелетей (<i>Ужгород, Україна</i>)	ГУМОР ТА САТИРА У ПРОЗІ ЙОНАША ЗАБОРСЬКОГО _____	314
Марія Гоян (<i>Острого, Україна</i>)	ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ БЕЗҐРУНТЯНСТВА В ПОЕЗІЇ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА _____	316
Михайло Демчик (<i>Ужгород, Україна</i>)	ОБРАЗ ФЕДОРА КОРЯТОВИЧА В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ТА ПРОЗОВОГО ФОЛЬКЛОРУ ЗАКАРПАТТЯ _____	318
Ольга Демчук (<i>Острого, Україна</i>)	СЕМАНТИКА АКВАОБРАЗІВ У ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ МАХНА (НА ПРИКЛАДІ ЗБІРКИ «ПАПЕРОВИЙ МІСТ») _____	322
Ангеліна Йовбак (<i>Ужгород, Україна</i>)	ОБРАЗ ОСЕНІ В ЛІРИЦІ ІРИНИ ЖИЛЕНКО _____	326
Вікторія Калюжна (<i>Полтава, Україна</i>)	ЖІНОЧІ ОБРАЗИ В ОПОВІДАННЯХ ОЛЕНИ ЗВИЧАЙНОЇ ПРО ГОЛОДОМОР _____	329
Вероніка Кокоткіна (<i>Ужгород, Україна</i>)	ОРНІТОЛОГІЧНА СИМВОЛІКА В ПЕЙЗАЖНІЙ ЛІРИЦІ ЛІНИ КОСТЕНКО _____	332
Марія Кондрич (<i>Ужгород, Україна</i>)	СТИЛЬОВА ПАРАДИГМА ДРАМАТУРГІЇ ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО _____	337
Марина Куштан (<i>Ужгород, Україна</i>)	СИНТЕЗ РЕАЛІЗМУ Й МОДЕРНІЗМУ В МАЛІЙ ПРОЗІ М. ЯЦКОВА _____	340
Тімеа Лавер (<i>Ужгород, Україна</i>)	ІСТОРИЧНІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ ЛАСЛО НАДЯ ТА ЛІНИ КОСТЕНКО _____	344

Марія Ленок (<i>Запоріжжя, Україна</i>)	
ВІЧ-НА-ВІЧ ІЗ МІСТОМ У РОМАНІ П. ВОЛЬВАЧА «КЛЯСА» _____	346
Вікторія Мазур (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ОБРАЗ ФАТАЛЬНОЇ ЖІНКИ В РАННІЙ ЛІРИЦІ В. ПАЧОВСЬКОГО _____	349
Ірина Маменко (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПОЛЕМИЧЕСКОЕ ЗВУЧАНИЕ ЛЕГЕНДЫ	
Н. С. ЛЕСКОВА «ПРЕКРАСНАЯ АЗА» _____	353
Ірина Мандрик (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОБРЯДУ ІНІЦІАЦІЇ В РОМАНІ	
СЕРГІЯ ТА МАРИНИ ДЯЧЕНКІВ «МІГРАНТ» _____	356
Руслана Паращук (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ РОМАНУ	
«ГОЛОС МОНСТРА» ПАТРИКА НЕССА _____	360
Катерина Проценко (<i>Харків, Україна</i>)	
НАРАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ «УКРАДЕНОГО ЩАСТЯ»	
(І. ФРАНКО та Ю. ТКАЧЕНКО) _____	364
Іванна Процюк (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПРИРОДА В ПОЕТИЧНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ Б. ЛЕПКОГО _____	368
Ольга Стефанець (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЕТНОПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	
В РОМАНІ ДЯЧЕНКІВ «РИТУАЛ» _____	371
Інна Трачук (<i>Остроз, Україна</i>)	
ТЕРИТОРІЯ ГРИ В П'ЄСАХ МИКОЛИ КУЛІША _____	375
Наталія Турчин (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ТЕМА ПРОРОКА В ДРАМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «КАССАНДРА» _____	378
Ольга Федорко (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПОВІСТЬ ГАЛИНИ МАЛИК «НЕЗВИЧАЙНІ ПРИГОДИ АЛІ»:	
ОСОБЛИВОСТІ ХРОНОТОПУ _____	381
Крістіна Цигика (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЯН БОТТО В КОНТЕКСТІ СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКИХ	
ЛІТЕРАТУРНИХ ВЗАЄМИН _____	383
Катерина Цюзь (<i>Остроз, Україна</i>)	
ІМАГОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ РЕЦЕПЦІЇ КРИМУ	
(НА МАТЕРІАЛІ ЦИКЛІВ «КРИМСЬКІ СОНЕТИ» АДАМА МІЦКЕВИЧА	
ТА «КРИМСЬКІ СПОГАДИ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ) _____	386
Катерина Шабаль (<i>Запоріжжя, Україна</i>)	
ЖАНРОВІ ДОМІНАНТИ ТВОРУ	
«ВАЛЬДШНЕПИ» МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО _____	389
Марія Якубишин (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ПРОСТІР ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В РОМАНІ СОФІЇ МАЙДАНСЬКОЇ	
«СПОДІВАЮСЯ НА ТЕБЕ» _____	392
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ _____	396
Ольвія Біган (<i>Київ, Україна</i>)	
АРХІТЕКТУРА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ _____	396
Ольга Богославська (<i>Ужгород, Україна</i>)	
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІКАЦІЙ ЮРІЯ МАКАРОВА	
(НА МАТЕРІАЛІ ОНЛАЙН-ВЕРСІЇ ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ») _____	399

Ольга Брайлян (<i>Ужгород, Україна</i>) МОВА ВОРОЖНЕЧІ В ЗАКАРПАТСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ (НА ПРИКЛАДІ «ЗАКАРПАТТЯ ОНЛАЙН» ТА UZHGOROD.NET.UA)	401
Тетяна Василюк (<i>Львів, Україна</i>) КРАУДСОРСИНГ ЯК СПОСІБ ЗАЛУЧЕННЯ АУДИТОРІЇ ДО ТВОРЕННЯ КОНТЕНТУ	404
Аліна Вауліна (<i>Кременчук, Україна</i>) РЕДИЗАЙН ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ НАПРЯМОК СУЧАСНОГО ГАЗЕТНОГО ДИЗАЙНУ	407
Аліна Кирилова (<i>Ужгород, Україна</i>) УКРАЇНСЬКИЙ РЕКЛАМНИЙ РИНОК У ЗВ'ЯЗКУ З ГЕНДЕРНИМИ ТА ВІКОВИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ АУДИТОРІЇ	410
Світлана Коваль (<i>Черкаси, Україна</i>) ВЕРИФІКАЦІЯ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА	416
Наталія Куськова (<i>Ужгород, Україна</i>) КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКАРПАТСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ	419
Анастасія Нечипорук (<i>Ужгород, Україна</i>) МОВЛЕННЄВЕ ВИРАЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРИДБАННЯ ТОВАРУ (НА МАТЕРІАЛІ СНІПЕТІВ GOOGLE)	422
Ірина Олаг (<i>Ужгород, Україна</i>) АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА НА ЗАКАРПАТТІ	427
Ірина Покотильська (<i>Остроз, Україна</i>) МЕДІАОСВІТА – ШЛЯХ ДО УБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЦИПІЄНТІВ ЯК СПОЖИВАЧІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ	432
Олеся Терлецька (<i>Київ, Україна</i>) ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ ФІНЛЯНДІЇ	434
Наталія Толочко (<i>Ужгород, Україна</i>) ЗАРОДЖЕННЯ РЕГУЛЯРНОГО ТЕЛЕМОВЛЕННЯ НА ЗАКАРПАТТІ: СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ	437
Ірина Фрідманська (<i>Ужгород, Україна</i>) ЛОНГРІД ЯК НОВИЙ ФОРМАТ ПОДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ В ОНЛАЙНОВИХ МЕДІА (НА ПРИКЛАДІ ВИДАННЯ «THE UKRAINIANS»)	441
Антоніна Чундак (<i>Ужгород, Україна</i>) МАСОВІ ВІДКРИТІ ОНЛАЙН-КУРСИ ЯК НОВА ФОРМА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ САМООСВІТИ	444
Марія Шелельо (<i>Ужгород, Україна</i>) ФОРМАЛЬНО-ЗМІСТОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДАЧІ СЕНСАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ЖУРНАЛІСТСЬКОМУ ТЕКСТІ (НА ПРИКЛАДІ ОНЛАЙН-ВИДАННЯ «BBCNEWS УКРАЇНА»)	448
Мирослава Щиглинська (<i>Київ, Україна</i>) РОЛЬ БІБЛІОТЕК У ПОШИРЕННІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ	452

- berg Publikationen zur Slavistik. Linguistische Reihe. Band 17. Alexander Bierich (Hrsg.). Александр Бирих (Ред.). Peter Lang. Internationaler Verlag der Wissenschaften. Frankfurt am Main, 2009. – С. 59–75.
3. Введение в гендерные исследования. Ч. II: Хрестоматия / Под ред. С. В. Жеребкина. – Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001. – 991 с.
 4. Введение в гендерные исследования. Ч. I: Учебное пособие / Под ред. И. А. Жеребкиной. – Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001. – 708 с.
 5. Гайфуллина А. Н. Гендерные стереотипы в электронной коммуникации / А.Н. Гайфуллина // Вестник ТГГПУ. – 2007. – №4(11). – С. 34–39.
 6. Соколова Е. А. Гендерные стереотипы в современных СМИ как инструмент коммуникации / Е. А. Соколова // Известия Уральского федерального университета. Сер. 1. Проблемы образования, науки и культуры, 2013. – №1 (110). – С. 71–77.
 7. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М.: Школа «Языки и русской культуры», 1996. – 287 с.

Лай Лиза, магистрант факультета славистики Государственного университета Чжэнчжи, Тайвань.

Научный руководитель – *А. В. Савченко*, кандидат филологических наук, ассистент-профессор.

Ілона Лехнер
Будапешт, Угорщина

ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ ТЕОРІЇ МЕТАФОРИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ¹

Наша мова має природні властивості, а відтак, у процесі щоденної комунікації ми вживаємо слова не лише у прямому, але й у переносному значенні, так звані *ідіоми*. Маємо на увазі сталі словосполучення, як наприклад, *кипить голова, наші стосунки зайшли у глухий кут, розриває від злості*. Для носіїв мови не важко користуватися й розуміти такі вирази. Але звідки носій мови знає, що коли говоримо *у мене кипить голова*, то маємо на увазі велику втому й виснаженість. Коли хтось каже, що *його стосунки зайшли у глухий кут*, він має на увазі, що стосунки з партнером зіпсувалися або припинилися. Певною мірою ми засвоюємо ці вирази рідною мовою протягом усього життя. Проте який стан із іноземними мовами? Чи ми вживаємо подібні вирази коли говоримо англійською, німе-

¹ Ця робота була виконана за сприяння програми Колегіум Талантум 2017 р. Угорщина.

цькою, українською, російською тощо і якщо так, яким чином засвоюємо, вивчаємо їх? У цій статті зосередимося на питанні – яким чином у процесі викладання іноземної мови можемо використати теорії, розроблені когнітивними лінгвістами в результаті проведених ними досліджень. Іншими словами, звертаємо увагу на практичне значення так званої когнітивної теорії метафори.

Метафора – мовна структура, яка припускає зіставлення двох різних речей, на відміну від порівняння, у якому ми безпосередньо й однозначно порівнюємо дві речі за допомогою виразу *такий як*. Мовлення, яке містить метафори, не є буденним, а досягає певного мистецького й риторичного ефекту. Такі мовні конструкції створюються, у першу чергу, письменниками, ораторами та особами, які обізнані в літературі або мистецтві. Така інтерпретація метафори поширена серед широкого загалу науковців. Когнітивна лінгвістика дає своє тлумачення традиційної теорії метафори. Когнітивна лінгвістика поширилася з США у 1980-х роках і є такою галуззю науки, яка пов'язує мову з мисленням та аналізує їх разом.

Теорія концептуальних метафор когнітивної лінгвістики вперше була викладена Лакофом і Джонсоном [8] у 1980 р. у праці «Метафори, якими ми живемо». Це була фундаментальна робота, на якій базували свої подальші дослідження когнітивні лінгвісти. На думку *Kövecses* [5], концептуальна метафора з точки зору когнітивної лінгвістики є концептуальним доменом, термінологією іншого концептуального домена; іншими словами, інтерпретацією абстрактного об'єкта за допомогою конкретного. Він стверджував, що *«звичайні люди вживають метафори, не докладаючи жодних зусиль (підсвідомо), і це не є привілеєм здібних людей»* [6, с. 14]. Мовні прояви концептуальних метафор – це метафоричні вирази, як наприклад, наведені вище ідіоми.

Концептуальні метафори складаються з двох частин: джерела й цільового домена. За допомогою конкретних понять домена-джерела ми розуміємо абстрактні поняття цільового домена. Процес завжди односторонній, ми рухаємось від конкретного до абстрактного. Наприклад, ми сприймаємо абстрактне поняття кохання як вогонь, бізнес, зв'язок, подорож, війну та багато інших джерел-доменів [7].

Між двома доменами є відповідності, так звані зображення, а концептуальні метафори можна уявити як систему схем. Для ясності наведемо приклад. Ми часто чуємо від пар такі вирази, як *наші стосунки зайшли у глухий кут, нам необхідно зробити вибір, ми пройшли великий шлях* тощо. Ці сталі вирази базуються на когнітивній метафорі «кохання – це подорож», яку можна відобразити у формі такої схеми [5, с. 22):

<i>Джерело: подорож</i>	<i>Мета: кохання</i>
подорожуючі	→ коханці
транспортний засіб	→ любовні стосунки
подорож	→ події, що формують стосунки
пройдена відстань	→ прогрес, досягнутий у стосунках

перешкоди, які зустрічаються у дорозі → складнощі у стосунках
вибір шляху → рішення закоханих
мета подорожі → мета стосунків

Побачивши наведені вище схеми, можна було б припустити, що це занадто складно і лише мовознавці здатні провести такий аналіз, а не пересічні носії мови. Для того, щоб використовувати й розуміти метафоричні мовні вислови у повсякденній комунікації, немає потреби в такому детальному аналізі. Значна частина когнітивного процесу підсвідома. Ми використовуємо метафоричні мовні вислови так, як цього вимагають культурні, суспільні та соціальні обставини конкретної мовної спільноти. Беремо до уваги під час когнітивного аналізу ті джерела-домени, які є звичними для конкретної спільноти [6]. Цей підхід не є новим, оскільки ми часто мислимо образами, намагаємося пояснити, описати, проілюструвати абстрактні речі дотепним малюнком.

У процесі засвоєння іноземної мови учні стикаються з великими труднощами. Досвід вказує на те, що значні труднощі виникають із засвоєнням тих виразів і словосполучень, значення яких не збігається із сумою значень їх компонентів. Наведемо приклад з німецької мови: „*den/seinen Kopf hinhalten*” – дослівний переклад ‘*підставити голову*’, а значення ‘*брати на себе відповідальність, зокрема і за наслідки*’. Якщо ми намагаємося зрозуміти значення слів, які слідують одне за одним, вони не мають жодного стосунку до справжнього значення виразу і саме тому його важко запам'ятати. Однак, якщо вчитель пояснить учневі, що ця ідіома вживається у випадку, коли хто-небудь вчинив справу, яка має серйозні наслідки, тоді учень легше запам'ятає, ніж коли він повинен її завчити. Якщо крім цього, ми звернемо увагу учнів на те, що голова – це така частина тіла, без якої людина помирає, тобто голова є невід'ємною частиною життя, тоді стає чітко зрозумілим, чому людина підставляє саме голову, беручи на себе відповідальність за наслідки скоєного. Емпіричні дослідження свідчать про те, що звернення уваги учня на метафоричну мотивацію сталого виразу подовжує час, який вираз залишається у пам'яті. Беринді, Чабі, Ковечеш [2] проводили дослідження з угорськими студентами, які володіли англійською мовою на середньому рівні, поділивши їх на контрольну й тестову групи. Вони виходили з того, що якщо у свідомості учнів є концептуальна метафора, яка становить основу ідіоми, вони її легше й на довше запам'ятають. Матеріалом дослідження були ті сталі вирази, які за допомогою метафоричних мовних засобів виражали метафору ЗЛІСТЬ. Як результат, вони дійшли висновку, що ідіоми, чий зв'язок з концептуальною метафорою легко розпізнавався, легко засвоювалися й запам'ятовувалися.

Засвоєння й прагматично правильне використання ідіоматичних сталих виразів із переносним значенням за відсутності адекватних методів навчання потребує дуже багато часу й енергії; вони часто видаються складними, оскільки їхнє значення здається випадковим і невмо-

тивованим. Хоча ідіоми з'являються на вищому рівні мовного вжитку, підготовлене мовлення вимагає вивчення значень сталих виразів, оскільки вони мають широку сферу вжитку як у письмі, так і в усному мовленні. Отже, учням, які вивчають іноземну мову, необхідно навчитися розуміти й продуктивно використовувати вирази.

Існує взаємозв'язок між концептуальними метафорами та ідіоматичними виразами. Розпізнавання метафоричної мотивації сталих виразів найбільше сприяє процесу навчання у тих випадках, коли рідна мова учнів містить хоча б частковий відповідник. Розглянемо декілька прикладів з різних мов: „*she's gone through a lot in life*” – ‘вона багато пережила у своєму житті’ [вона мала життєві труднощі]; „*jemandem den Kopf waschen*” – ‘помити кому-небудь голову’ [накричати, грубо поставити когось на місце], „*kéz kezét mos*” – ‘рука руку мие’ [допомагають один одному]. У цих випадках значення слів не збігається зі значенням виразу, проте, оскільки учень вживає їх у рідній мові також, він легше поєднує їх з іншомовним відповідником.

Необхідні певні умови для ведення концептуально-орієнтованої діяльності.

1) Не тільки вчитель, але й учень, який вивчає іноземну мову, повинен знати основи теорії концептуальної метафори. Ми стикаємось із труднощами, якщо учні не розпізнають структури, які стоять за виразом, і нездатні ідентифікувати концептуальну метафору.

2) Учитель повинен розробити такі навчальні матеріали й завдання, які використовують можливості, що надає когнітивна лінгвістика.

Важливо відзначити, що концептуальну програму навчання варто розглядати як допоміжний засіб вивчення метафор та ідіом, а не як єдиний метод [1].

У раніше окресленій теорії центральне значення відіграє метафорична обізнаність / компетенція, поняття якої було введено в наукову літературу Данесі [3]. Метафорична обізнаність позначає щоразу більшу обізнаність учнів із метафорою та її функцією у мові. Тільки учні з метафоричною обізнаністю здатні розпізнати метафори в різноманітних формах, оскільки вони усвідомлюють той факт, що метафори характерні для всіх мов, і отримують знання, орієнтовані на розвиток метафори [3, с. 3]. Метафорична компетенція є важливим складовим компонентом комунікативної компетенції.

У своїх подальших працях він пояснював зв'язок між метафоричною компетенцією та викладанням іноземної мови: «однією з основних характеристик носіїв мови є те, що вони метафорично планують комунікацію. Це становить основу того, що я розумію під поняттям «концептуальна плавність». «Ми можемо вважати його «компетенцією», яка паралельно функціонує з іншими видами компетенції (граматичною та комунікативною), які в науковій літературі визначаються центральними у викладанні іноземної мови» [4, с. 493].

Підсумовуючи, відзначимо, що теорію когнітивної метафори можна застосовувати, у першу чергу, для вивчення виразів, які вживаються у переносному значенні. Традиційні методи навчання спрямовані на зубріння й запам'ятовування. Такий жорсткий навчальний процес може вимагати багато часу й енергії, учні засвоюють ідіоми ізольовано, не знаходячи зв'язку між формою і значенням.

Завдяки розвитку теорій когнітивної лінгвістики методи вивчення ідіоматичних виразів сприяли зростанню обізнаності учнів із концептуальною метафорою, що підтримує вмотивованість значення ідіом. Учні, які обізнані з тим, як концептуальні метафори й метонімії структурують значення сталих виразів, краще їх засвоюють і довше пам'ятають, ніж ті, хто не має таких знань.

Учитель іноземної мови, який водночас є дослідником, вважає основною метою своєї діяльності збільшення метафоричної обізнаності у процесі викладання іноземної мови і, таким чином, розвиває здатність учня розуміти ідіоми, які необхідні для володіння іноземною мовою на високому рівні.

Однак, важливо підкреслити й відмінності культурних традицій у носіїв різних мов. У того учня, який має менше відомостей про країну, мову якої він вивчає, можуть виникнути труднощі через відсутність знань про культурні звички, які вбудовані у концептуальні метафори. Якщо учні, які вивчають іноземну мову, застосовують метафоричні схеми для розуміння двох сталих виразів, вони можуть знайти зв'язок, який походить із їх діалектичної сутності. Для подолання методологічних й педагогічних перешкод пропонуємо застосовувати альтернативні методи, які інтегрують метафоричні схеми у процес навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Andreou G., Galamantos L. (2008). Designing a conceptual syllabus for teaching metaphors and idioms in a foreign language context. *Porta Linguarum* 9, pp. 69–77.
2. Beréndi M., Csábi Sz., Kövecses Z. (2008). Using conceptual metaphors and metonymies in vocabulary teaching. In Boers, F., Lindstromberg, S. (Eds), *Cognitive Linguistic Approaches to Teaching Vocabulary and Phraseology*. (pp. 65-99). Berlin: Mouton de Gruyter.
3. Danesi M. (1986). The Role of Metaphor in Second Language Pedagogy. *Rassegna Italiana di Linguistica Applicata* 18/3, pp. 1–10.
4. Danesi M. (1993). Metaphorical competence in second language acquisition and second language teaching. In Alatis, J. E. (Ed), *Georgetown University Round Table on Language and Linguistics*. (pp. 489-500). Washington, D.C.: Georgetown University Press.
5. Kövecses Zoltán (2005a). *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Budapest: Typotex.
6. Kövecses Z. (2005b). *Metaphor in Culture. Universality and Variation*. Cambridge: Cambridge University Press.

7. Kövecses Z. (2010). *Metaphor. A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
8. Lakoff G., & Johnson M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.

Лехнер Ілона, аспірант Університету ім. Етвеша Лоранда (Будапешт, Угорщина).

Науковий керівник – *З. Ковечеш*, доктор філологічних наук, професор.

Юлія Любавська
Харків, Україна

ТИПОВІ МЕТАФОРИ РАДЯНСЬКОГО ДИСКУРСУ ПРО КАПІТАЛІСТИЧНИЙ БІЗНЕС

Мова радянської публіцистики – цікавий феномен, що має свою специфіку на різних рівнях. Так, виявляються свої особливості й у текстах про капіталістичні країни, зокрема про бізнес, що там панує. У нашій розвідці ми намагаємося виявити специфічні метафори, які традиційно використовували публіцисти під час опису бізнес-діяльності на Заході.

Матеріалом роботи стали публіцистичні статті, присвячені подіям у світі, однієї з популярних газет того часу “Молодь України” (далі – МУ) та журналу «Ранок» (Р) II половини ХХ століття.

Вивченню особливостей мови радянського періоду присвячували свої роботи багато дослідників, у них вона отримала такі назви, як «тоталітарна мова», «новомова», «мова соціалістичної ідеології» тощо.

Серед основних рис “новомови” польський учений М. Ґловінський називає «нав’язування виразного знаку цінності; знак цей, який призводить до прозорої поляризації, не має права викликати сумніву, його остаточною метою є рішуча оцінка, якої не можна заперечити», а також сильна прагматичність, тобто здатність впливати й переконувати» [2, с. 159].

Концептосфера БІЗНЕС у радянському дискурсі була пов’язана насамперед із ворожим капіталістичним західним світом, тому мовні знаки, у яких вона об’єктивувалася, мали статус ідеологем і наділялися винятково негативною конотацією. Як зазначає Л. Масенко: «Протиставлення соціалізму й капіталізму належало до постійно повторюваної в партійних і пропагандивних текстах бінарної опозиції, перший складник якої втілював позитивні риси політичного устрою, а другий – негативні» [3, с. 19]. Навіть у лексикографічних працях словникові визначення мали оцінний та експресивний компоненти, переважно як обов’язкові. Так, у першому томі “Українсько-російського словника” за редакцією І. Кириченка лексеми *бізнес*, *бізнесмен* подані з ремаркою *презирливе* [6, с. 63]. У “Словнику української мови”, хоч і немає таких маркерів, проте негатив-

Наукове видання

СТУДІЇ З ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

Збірник наукових праць

Випуск 5

Видавництво УжНУ «Говерла».

88000, м.Ужгород, вул. Капітульна, 18.

E-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія Зт № 32 від 31 травня 2006 року

Зам. №36

Виготовлення накладу:

МПП «Гражда»

Свідоцтво про державну реєстрацію видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції. Серія Зт № 22.

88000, м. Ужгород, вул. Орлина, 1, т./факс (0312) 61-51-81

E-mail: i.m.rebryk@gmail.com; vusinfo@gmail.com

Редактор Андрій Ребрик

Художньо-технічна редакція Івана Ребрика

Технічний супровід Томаша Лелекача

Підписано до друку 16.04.2018.

Формат 60x84/16. Гарнітура Cambria.

Ум.друк.арк. 26,5. Обл.вид.арк. 27,9

Замовлення № 7.

С-88 Студії з філології та журналістики: зб. наук. праць / Міжнар. редкол. :
М. Вашичек, Н. Венжинович (відп. ред.), М. Горди та ін. – Вип. 5. – Уж-
город : Говерла, 2018. – 456 с.

ISBN 978-617-7333-61-5

У збірнику вміщено матеріали III Міжнародної науково-практичної
конференції студентів та аспірантів «Актуальні проблеми філології та
журналістики» (Ужгород, 26–27 квітня 2018 р.).

Для науковців, викладачів вишів, аспірантів, студентів і всіх тих, хто
цікавиться проблемами мовознавства, літературознавства та журналісти-
кознавства.

УДК 81/82:070(045) ББК Ш0я43+4612